



Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 31 stycznia 2024 r.
znak sprawy: DNI.tr.600.4.2024

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych
Parzniew, ul. Przyszłości 5,
05-804 Pruszków
e-mail: sekretariat@krir.pl

Dotyczy: pisma z 19 stycznia 2024 r. (znak: KRIR/JM/88/2024).

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z przesłaną propozycją zmiany przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych: dalej u.o.g.r.l. (1), polegającą na tym, aby opinia izby rolniczej była wiążąca dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w przedmiocie wyrażania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Na podstawie przepisów ustawy o izbach rolniczych (2), organy administracji rządowej w województwie oraz organy samorządu terytorialnego zasięgają opinii właściwej miejscowo izby o projektach aktów prawa miejscowego dotyczących rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, z wyjątkiem przepisów porządkowych.

Przepisy te dają izbom rolniczym możliwość wywierania wpływu na kształtowanie przestrzeni obszarów wiejskich i dzięki temu ograniczanie przyszłych konfliktów przestrzennych, które powstają pomiędzy producentami rolnymi a mieszkańcami wsi, niezwiązanymi z działalnością rolniczą. Izby rolnicze mają również możliwość zajęcia stanowiska względem planowanej zmiany zagospodarowania na etapie wniosku wójta (burmistrza) w sprawie przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III kierowanych do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Z

dotychczasowego doświadczenia wynika, że właściwe miejscowo izby rolnicze, wydając opinie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bardzo rzadko kierują się potrzebą utrzymania zwartych obszarów użytkowanych rolniczo. Z doświadczenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wynika, że w przeważającej większości izby rolnicze opiniują pozytywnie wnioski wójtów (burmistrzów) o przeznaczenie gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze, nie biorąc pod uwagę przesłanek ochrony gruntów rolnych, zawartych w ustawie. Tym samym bardzo często w sytuacjach, gdzie wymaga to ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej i ograniczenia ewentualnych konfliktów społecznych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pomimo pozytywnej opinii izby, odmawia wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele niezwiązane z produkcją rolną. Z analizy wydawanych decyzji wynika, że w ostatnich latach (tj. od 2015 r. do 2023 r.) w ramach prowadzonych przed Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi postępowań w sprawie przeznaczenia na cele nierolnicze użytków klas I-III, systematycznie zmniejsza się powierzchnia gruntów, w stosunku do której Minister wyrażał zgodę. Ograniczany jest zatem proces rozprzestrzeniania się nowej zabudowy na najżyźniejsze gleby, a tym samym spowalnia się tempo wyłączeń takich gleb z produkcji rolniczej.

Z uwagi na to, resort rolnictwa stoi na stanowisku, że nie ma potrzeby zmiany przepisów u.o.g.r.l. we wskazanym przez Pana Prezesa zakresie. Postulat dotyczący ograniczania przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze można bowiem uznać za skutecznie realizowany przez MRiRW. Ponadto, warto w tym miejscu zauważyć, że to Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest organem właściwym w sprawach dotyczących ochrony gruntów rolnych. Wprowadzenie do ustawy przepisów o związaniu Ministra opinią izb rolniczych spowoduje, że organ konstytucyjny nie będzie mógł zająć racjonalnego stanowiska w zakresie przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zaś wydawana decyzja byłaby w tym przypadku tylko formalnością.

Ważne jest zatem, aby opinie (zarówno izby rolniczej, jak i marszałka województwa), zajmowane w tych sprawach, z którymi Minister niejednokrotnie nie zgadza się (zwłaszcza z tymi pozytywnymi), nie miały charakteru wiążącego. Minister zobowiązany jest bowiem analizować sprawę przede wszystkim z punktu widzenia zwartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Oczywiście rozważane są argumenty zawarte w opiniach, ale Minister dokonuje ich swobodnej oceny, na co zwrócił uwagę także Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 28 września 2001 roku (sygn. akt II SA 1818/00).

Z kolei, odnosząc się do poruszanych przez Pana Prezesa kwestii dotyczących rekultywacji gruntów rolnych, należy wyjaśnić, że w u.o.g.r.l. zostały określone zasady, tryb postępowania i organy właściwe do działania w tym zakresie. W sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów rolnych i leśnych rozstrzyga starosta w drodze decyzji, która określa stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej tych gruntów, osobę obowiązaną do ich rekultywacji, kierunek i termin wykonania tej rekultywacji oraz uznanie rekultywacji za zakończoną (3). Bez wątplenia rekultywację gruntów zdegradowanych albo zdewastowanych należy postrzegać jako ważny element ochrony gruntów rolnych i leśnych. Dlatego też postulat dotyczący ewentualnego udziału izb rolniczych w opiniowaniu tych spraw, będzie brany pod uwagę i szczegółowo analizowany przy aktualnie prowadzonych pracach legislacyjnych dotyczących zmiany ustawy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82);
- (2) art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2022 r., poz. 183);
- (3) art. 22 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82).

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem: www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych